

Posudek konzultanta

na rigorózní práci Mgr. Emila Šenkýře, DiS.

Podvod, pojistný podvod, úvěrový podvod, dotační podvod

I.

Rigorózní práce o rozsahu 122 stran vlastního textu je věnována tématu aktuálnímu z hlediska teoretického i z hlediska legislativní či aplikační praxe. Práce je věnována rozboru jednoho ze tří základních obohacovacích typů – podvodnému jednání směřujícímu k obohacení na úkor jiného, jehož trestněprávní posouzení náleží tradičně k aktuálním problémům majetkové kriminality. Majetková kriminalita, zejména ta, o které rigorozant pojednává, je v současné době charakterizována několika atributy. Jsou jimi vysoká latence tohoto typu trestné činnosti, rostoucí frekvence takových jednání, zvyšující se rozsah škod způsobených podvodným jednáním, rostoucí počet pachatelů i jejich odlišná typologie (tzv. kriminalita bílých límečků), která ztěžuje odhalení a potrestání pachatelů. Aplikační praxe se potýká s celou řadou problémů ať již v oblasti dokazování nebo rozhodování o tomto druhu kriminality. Tím spíše je třeba ocenit volbu tématu rigorózní práce.

Rigorózní práce je zpracována na podkladě dostatečného počtu odborných pramenů, které autor dělí na „Učebnice, komentáře, monografie“ a dále na „Ostatní prameny“, „Zákony“, „Podzákoné normy“, „Judikaturu“ a nakonec „Internetové zdroje.“ V seznamu literatury nalézáme prakticky všechny literární zdroje z oblasti české a slovenské odborné literatury.

S použitými prameny pracoval autor korektně a kreativně.

Práce obsahuje české i cizojazyčné resumé, má seznam použité literatury a všechny další formální náležitosti tohoto typu kvalifikační práce.

Autor zpracoval práci podle logické osnovy. Po úvodu se zabývá v první kapitole kriminologickými a sociologickými souvislostmi majetkové kriminality. Následují čtyři kapitoly věnované jednak obecné skutkové podstatě trestného činu podvodu podle § 209 tr. zák., pojistného podvodu podle § 210 tr. zák., úvěrového podvodu podle § 211 tr. zák. a nakonec dotačního podvodu podle § 212 tr. zák. Poslední, šestá kapitola obsahuje závěry, ke kterým rigorozant dospěl a několik námětů de lege ferenda ke zdokonalení platné právní úpravy. Každá kapitola pojednávající o obecném typu podvodu i zvláštních podvodných typech má stejnou strukturu: autor nejprve charakterizuje platnou úpravu, poté vykládá jednotlivé znaky skutkové podstaty a nakonec se zabývá okolnostmi přitěžujícími a formami

trestné činnosti. Tím získává celá rigorózní práce logický a konzistentní charakter, a současně má čtenář jistotu, že platná právní úprava bude zhodnocena podle stejné osnova.

II.

Pokud jde o vlastní obsah rigorózní práce, autor se věnuje převážně juristickému, právně dogmatickému rozboru platné právní úpravy. Z práce je zřetelné, že autor důvěrně zná aplikační praxi, protože dovede vystihnout její nedostatky a s použitím judikatury obecných soudů i Ústavního soudu potom formuluje návrhy de lege ferenda.

Rozbor právní úpravy je dostatečně podrobný i obecně srozumitelný, v práci jsem nenalezl věcné vady či nedostatky.

Jestliže cíle práce, jak jej formuloval autor, mělo být komplexní zpracování tématu a nastínění vad platné právní úpravy, potom konstatuji, že autorovi se podařilo vytčeného cíle dosáhnout.

Kvalita odborných právnických prací se projeví v návrzích de lege ferenda. S autorovými návrhy souhlasím, považuji je za správné a dobře odůvodněné, a to včetně námětu na ponechání jedné obecné skutkové podstaty podvodu a vypuštění několika zvláštních případů podvodu, protože platná právní úprava směřuje k nežádoucí kazuističnosti a fragmentizaci.

Pokud by takový návrh nebyl z kriminálně politických důvodů průchozí, potom autor doporučuje de lege ferenda vypustit z ustanovení o pojistném podvodu, úvěrovém podvodu a dotačním podvodu druhé základní skutkové podstaty, tj. ustanovení § 209 odst. 2, § 210 odst. 2, § 211 odst. 2 tr. zák. Zákonodárce zde podle názoru rigorozanta supluje potřebnou obezřetnost například banky při poskytování bankovního úvěru, pojišťovny při uzavírání pojistné smlouvy či poskytovatele dotace ve vztahu k příjemci dotace. Speciální případy podvodného jednání byly zakotveny do trestního práva novelou trestního zákona z roku 1961 provedenou zákonem zák. č. 253/1997 Sb., ve snaze usnadnit důkazní situaci a zjednodušit postavení poskytovatelů úvěrů či subjektů poskytujících pojištění. Trestní zákoník tyto typy podvodného jednání více méně přebíral jen s několika odlišnostmi, například oddělil dotační podvod jako samostatnou variantu podvodného jednání. Autor práce má za to, že případy uvedené v § 209 odst. 2, § 210 odst. 2, § 211 odst. 2 tr. zák. nejsou natolik společensky škodlivé, že není třeba je kriminalizovat. Jako další námět uvádí: Současné znění ustanovení § 209 odst. 2, § 210 odst. 2, § 211 odst. 2 tr. zák. představují předčasně dokonané trestné činy ve stadiu přípravy k trestnému činu (jejich znakem není ani způsobení škody ani úmysl škodu způsobit. Pokud by zákonodárce i nadále trval na jejich kriminalizaci potom by bylo správné, píše autor, aby také stanovil zvláštní úpravu beztrestnosti takového jednání.

Jiný návrh směřuje naopak k rozšíření trestního postihu – autor navrhuje upravit ustanovení § 212 tr. zák. o dotačním podvodu tak, aby postihovalo širší okruh vylákaných prostředků, například o všechny dávky poskytované ze systémů veřejných rozpočtů.

III.

Závěrem shrnuji: Rigorózní práce Mgr. Emila Šenkýře, DiS., je plně způsobilým podkladem pro ústní obhajobu. Práce jako celek má velmi pěknou odbornou i literární úroveň.

Při ústní obhajobě doporučuji zabývat se otázkou: Nedostatky platné právní úpravy podvodných jednání a konkrétní náměty k jejímu zdokonalení.

V Praze 17. 9. 2016

prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.,